

UNIVERSUL JURIDIC

**Ilioara GENOIU
Cristian MAREȘ
Livia MOCANU
Adrian ȚUȚUIANU**

Ediția a IV-a,
revăzută și adăugită

Instituții de drept civil

Curs selectiv pentru licență

Cuprins

ABREVIERI.....	7
TITLUL I. PARTEA GENERALĂ. PERSOANELE	9
CAPITOLUL I. NOȚIUNEA ȘI CLASIFICAREA ACTELOR JURIDICE CIVILE.....	9
§1. Noțiunea actului juridic civil	9
1.1. Definiția actului juridic civil.....	9
1.2. Sensurile expresiei „act juridic civil”	9
§2. Clasificarea actelor juridice civile	10
2.1. Criterii de clasificare	10
2.2. Categorii	11
2.3. Tabel sintetic	25
CAPITOLUL II. CONDIȚIILE ESENȚIALE PENTRU VALIDITATEA ACTULUI JURIDIC CIVIL	27
<i>Secțiunea 1. Generalități privind condițiile actului juridic civil .....</i>	<i>27</i>
§1. Noțiune și enumerare	27
§2. Clasificarea condițiilor actului juridic civil	27
§3. Tabel sintetic	28
<i>Secțiunea a 2-a. Capacitatea de a încheia actul juridic civil .....</i>	<i>28</i>
§1. Noțiune	28
§2. Regula capacității de a încheia acte juridice și excepția incapacității	29
§3. Capacitatea civilă a persoanei fizice.....	29
3.1. Capacitatea de folosință a persoanei fizice	29
3.2. Capacitatea de exercițiu a persoanei fizice.....	31
§4. Capacitatea civilă a persoanei juridice	35
4.1. Capacitatea de folosință a persoanei juridice.....	35
4.2. Capacitatea de exercițiu a persoanei juridice.....	36
<i>Secțiunea a 3-a. Consimțământul .....</i>	<i>39</i>
§1. Definiția consimțământului	39
§2. Corelația dintre consimțământ și voința juridică	39
§3. Accepțiunile consimțământului	41
§4. Condițiile de valabilitate a consimțământului	41
§5. Viciile de consimțământ	43
5.1. Eroarea.....	43
5.1.1. Noțiune	43
5.1.2. Clasificare	43
5.1.3. Structura erorii esențiale	45
5.1.4. Cerințele erorii esențiale	45
5.1.5. Sancțiuni	45
5.2. Dolul	46
5.2.1. Noțiune	46
5.2.2. Structură.....	46

5.2.3. Cerințe.....	47
5.2.4. Sancțiune.....	47
5.2.5. Probă.....	48
5.2.6. Comparație între dol și eroare.....	48
5.3. Violența.....	49
5.3.1. Noțiune	49
5.3.2. Clasificare	49
5.3.3. Structură.....	50
5.3.4. Cerințe.....	50
5.3.5. Sancțiune.....	51
5.3.6. Comparație între dol și violență.....	51
5.4. Leziunea.....	52
5.4.1. Noțiune	52
5.4.2. Structură.....	52
5.4.3. Domeniu de aplicare	53
5.4.4. Sancțiune.....	53
5.4.5. Tabele sintetice.....	54
<i>Secțiunea a 4-a. Obiectul actului juridic .....</i>	<i>55</i>
§1. Noțiune	55
§2. Condiții de valabilitate a obiectului actului juridic.....	56
2.1. Enumerarea condițiilor	56
2.2. Analiza condițiilor generale	57
2.3. Sancțiune.....	61
<i>Secțiunea a 5-a. Cauza (scopul) actului juridic civil.....</i>	<i>61</i>
§1. Noțiune	61
§2. Condiții de valabilitate.....	62
§3. Probă.....	63
<i>Secțiunea a 6-a. Forma actului juridic civil .....</i>	<i>64</i>
§1. Noțiune	64
§2. Principiul consensualismului	64
§3. Clasificarea condițiilor de formă	64
§4. Forma ad validitatem	65
4.1. Noțiune	65
4.2. Caractere juridice.....	66
4.3. Condiții	66
4.4. Aplicații ale formei ad validitatem.....	66
4.5. Sancțiune.....	67
§5. Forma ad probationem	67
§6. Forma ad opposabilitatem.....	67
§7. Tabel sintetic	68
CAPITOLUL III. EFECTELE ACTULUI JURIDIC CIVIL.....	69
§1. Considerații generale privind efectele actului juridic civil	69
1.1. Noțiunea de efecte ale actului juridic civil	69
1.2. Determinarea efectelor actului juridic civil	69
§2. Enumerarea principiilor efectelor actului juridic civil.....	71

§3. Principiul forței obligatorii a actului juridic civil	71
3.1. Noțiune	71
3.2. Excepții	71
§4. Principiul irevocabilității actului juridic civil	74
4.1. Noțiune	74
4.2. Excepții	74
§5. Principiul relativității efectelor actului juridic civil	75
5.1. Noțiunea principiului relativității efectelor actului juridic civil	75
5.2. Noțiunile de parte, având-cauză și terț	76
5.3. Opozabilitatea față de terți a actului juridic civil	79
5.4. Excepții de la principiul relativității efectelor actului juridic civil	79
5.4.1. Noțiune și enumerarea categoriilor	79
5.4.2. Excepții reale de la principiul relativității efectelor actului juridic civil	80
5.4.3. Excepții aparente de la principiul relativității efectelor actului juridic civil	81
5.5. Excepții de la principiul opozabilității actului juridic civil	83
5.5.1. Noțiune	83
5.5.2. Forme	84
5.5.3. Efecte juridice	84
5.5.5. Proba	85
5.5.6. Alte excepții de la principiul opozabilității actelor juridice civile față de terți	85
§6. Tabel sintetic	85
CAPITOLUL IV. NULITATEA ACTULUI JURIDIC CIVIL	88
<i>Secțiunea 1. Noțiunea și delimitarea nulității .....</i>	<i>88</i>
§1. Noțiunea nulității	88
§2. Funcțiile nulității	88
§3. Delimitarea nulității față de alte cauze de ineficacitate a actului juridic civil	89
3.1. Nulitatea, rezoluțiunea și rezilierea	89
3.1.2. Rezoluțiunea și rezilierea	89
3.1.2. Nulitatea și rezoluțiunea	90
3.1.3. Nulitatea și rezilierea	91
3.2. Nulitatea și revocarea	91
3.3. Nulitatea și inopozabilitatea	92
3.4. Nulitatea și caducitatea	93
3.5. Nulitatea și reducățiunea	94
<i>Secțiunea a 2-a. Clasificarea, cauzele și regimul juridic al nulității .....</i>	<i>95</i>
§1. Clasificarea nulității	95
1.1. Criterii de clasificare. Enumerare	95
1.2. Categoriile de nulități	95
1.3. Clauzele considerate nescrise	98
1.4. Tabel sintetic	99
§2. Cauzele nulității	99
2.1. Cauzele nulității absolute	100

2.2. Cauzele nulității relative	101
§3. Regimul juridic al nulității	102
3.1. Noțiuni	102
3.2. Regimul juridic al nulității absolute.....	102
3.3. Regimul juridic al nulității relative	103
3.4. Validarea actului juridic (acoperirea nulității prin confirmare).....	104
3.4.1. Noțiuni și condiții.....	104
3.4.2. Efecte	105
3.4.3. Distincții	105
3.5. Comparatie de regim juridic între nulitatea absolută și nulitatea relativă.....	106
3.6. Mijloace de valorificare a nulității	106
§4. Tabel sintetic	107
<i>Secțiunea a 3-a. Efectele nulității</i>	108
§1. Generalități privind efectele nulității	108
1.1. Noțiunea de efecte ale nulității	108
1.2. Enumerarea principiilor efectelor nulității.....	108
§2. Principiul retroactivității efectelor nulității.....	109
2.1. Noțiuni	109
2.2. Excepții	109
§3. Principiul restabilirii situației inițiale (<i>restitutio in integrum</i>)	110
3.1. Noțiuni	110
3.2. Excepții.....	110
3.3. Modalități de restituire.....	110
§4. Principiul anulării actului subsecvent, ca urmare a anulării actului inițial (<i>resoluto iure dantis, resolvitur ius accipientis</i>)	112
4.1. Noțiuni	112
4.2. Cazuri.....	112
4.3. Excepții.....	113
§5. Cazuri care înlătură principiul (<i>quod nullum est, nullum producit effectum</i>)	113
5.1. Conversiunea actului juridic	114
5.2. Regula error communis facit ius sau principiul validității aparenței în drept.....	115
5.3. Principiul răspunderii civile delictuale	116
§6. Refacerea actului juridic nul	116
Bibliografie	117

TITLUL II. DREPTURILE REALE .....

CAPITOLUL I. DREPTUL DE PROPRIETATE PRIVATĂ.....

1. Definiția dreptului de proprietate privată.....	121
2. Titularii dreptului de proprietate privată.....	121
3. Obiectul dreptului de proprietate privată	122
4. Modurile de dobândire a dreptului de proprietate privată	122
5. Conținutul juridic al dreptului de proprietate privată	123
6. Caracterele juridice ale dreptului de proprietate privată.....	126
7. Limitele exercitării dreptului de proprietate privată	127

7.1. Limite legale de interes privat stabilite de Codul civil	131
7.2. Alte limite legale de interes privat/public stabilite de Codul civil.....	137
7.3. Limite convenționale	139
7.4. Limite judiciare.....	143
CAPITOLUL II. MODALITĂȚILE JURIDICE ALE DREPTULUI DE PROPRIETATE	145
1. Noțiuni generale. Enumerare	145
2. Dreptul de proprietate comună pe cote-părți (coproprietatea).....	146
2.1. Coproprietatea obișnuită.....	146
2.2. Coproprietatea forțată	153
3. Dreptul de proprietate comună în devălmășie (devălmășia).....	164
4. Partajul.....	165
5. Proprietatea rezolubilă.....	171
6. Proprietatea anulabilă	172
CAPITOLUL III. ACȚIUNEA ÎN REVENDICARE	173
1. Definiție. Caractere juridice	173
2. Calitate procesuală.....	176
3. Acțiunea în revendicare imobiliară.....	180
4. Acțiunea în revendicare mobilă.....	191
5. Efectele acțiunii în revendicare	195
6. Dreptul de retenție	201
7. Opozabilitatea hotărârii judecătorești pronunțate în acțiunea în revendicare	201
8. Delimitarea acțiunii în revendicare imobiliară față de alte acțiuni	202
CAPITOLUL IV. POSESIA	209
1. Definiție.....	209
2. Elementele posesiei	209
3. Delimitarea posesiei, ca stare de fapt, de alte situații juridice.....	210
4. Intervertirea detinției precare în posesie	212
5. Dobândirea și pierderea posesiei	214
6. Viciile posesiei.....	214
7. Efectele juridice ale posesiei	217
Bibliografie.....	226
TITLUL III. OBLIGAȚII	227
CAPITOLUL I. FAPTUL JURIDIC LICIT	227
§1. Noțiune. Cadru legal.....	227
§2. Gestiunea de afaceri (art. 1.330-1.340 C. civ.)	228
2.1. Noțiune	228
2.2. Condițiile gestiunii de afaceri.....	229
2.3. Efectele gestiunii de afaceri.....	230
§3. Plata nedatorată (art. 1.341-1.344)	233
3.1. Definiție	233

3.2. Condițiile plății nedatorate.....	234
3.3. Efecte	235
3.4. Acțiunea în restituire (in repetire).....	235
§ 4. Îmbogățirea fără justă cauză (art. 1.345-1.348).....	237
4.1. Noțiuni	237
4.2. Condițiile pentru intentarea acțiunii în restituire (actio de in rem verso)	237
4.3. Efectele îmbogățirii fără justă cauză.....	239
CAPITOLUL II. EFECTELE CONTRACTELOR SINALAGMATICHE.....	240
§1. Introducere.....	240
§2. Excepția de neexecutare.....	241
§3. Rezoluțiunea și rezilierea contractului.....	242
3.1. Introducere	242
3.2. Rezoluțiunea	244
3.2.1. Rezoluțiunea judiciară	245
3.2.2. Rezoluțiunea unilaterală	247
3.2.3. Rezoluțiunea de drept	248
3.2.4. Efectele rezoluțiunii.....	249
3.3. Rezilierea	249
§4. Riscul contractului.....	250
CAPITOLUL III. RĂSPUNDEREA CIVILĂ DELICTUALĂ.....	252
§1. Considerații introductive.....	252
§2. Răspunderea civilă delictuală pentru fapta proprie.....	253
2.1. Cadrul legal.....	253
2.2. Condițiile generale ale răspunderii	254
2.2.1. Fapta ilicită	254
2.2.2. Prejudiciul.....	257
2.2.3. Raportul de cauzalitate dintre fapta ilicită și prejudiciu.	265
2.2.4. Vinovăția.....	265
2.3. Răspunderea civilă delictuală a persoanei juridice	270
§3. Răspunderea pentru fapta altuia (răspunderea indirectă).....	271
3.1. Sediul materiei îl constituie art. 1.372-1.374 C. civ.....	271
3.2. Răspunderea pentru fapta minorului sau a persoanei care beneficiază de consiliere judiciară sau tutelă specială.....	272
3.3. Răspunderea comitentului pentru fapta prepusului.....	275
Bibliografie.....	280
TITLUL IV. CONTRACTE SPECIALE.....	283
CAPITOLUL I. CONTRACTUL DE VÂNZARE.....	283
<i>Secțiunea I. Reglementarea legală, noțiunea și caracterele juridice .....</i>	<i>283</i>
1. Reglementarea legală.....	283
2. Noțiunea.....	283
3. Caractere juridice.....	284
3.1. Caracterul sinalagmatic.....	284

3.2. Vânzarea este un contract cu titlu oneros	284
3.3. Vânzarea este un contract comutativ	285
3.4. În principiu, vânzarea este un contract consensual.....	285
3.5. De regulă, vânzarea este un contract translativ de proprietate.....	285
3.6. Aplicarea unor reguli de la vânzare	287
3.7. Publicitatea dobândirii drepturilor reale imobiliare.....	287
<i>Secțiunea a II-a. Condițiile de validitate</i>	288
1. Consimțământul.....	288
1.1. Pactul de opțiune	288
1.2. Promisiunea unilaterală de vânzare (și de cumpărare)	290
1.3. Promisiunea bilaterală de vânzare (și de cumpărare)	291
1.4. Pactul de preferință.....	292
1.5. Dreptul de preempțiune (protimisis).....	293
2. Capacitatea de a contracta	296
3. Obiectul contractului de vânzare	299
3.1. Bunul vândut. Condiții	299
3.2. Prețul. Condiții.....	303
4. Cauza	305
5. Interpretarea clauzelor contractuale.....	306
<i>Secțiunea a III-a. Efectele contractului de vânzare</i>	306
1.1. Introducere.....	306
1.2. Obligațiile vânzătorului	307
1.2.1. Transmiterea proprietății bunului sau a dreptului vândut	307
1.2.2. Predarea bunului	309
1.2.3. Garanția contra evicțiunii	311
1.2.4. Garanția contra viciilor bunului vândut.....	317
2.3. Garanția pentru lipsa calităților convenite	321
2.4. Garanția pentru buna funcționare	321
2.5. Obligațiile cumpărătorului.....	322
<i>Secțiunea a IV-a. Varietăți de vânzare</i>	326
1. Vânzarea bunurilor de gen.....	326
2. Vânzarea în bloc	327
3. Vânzarea după mostră sau model (ad specimen).....	327
4. Vânzarea pe încercate	327
5. Vânzarea pe gustate	328
6. Vânzarea cu opțiune de răscumpărare	328
7. Vânzarea cu plata prețului în rate și rezerva proprietății (<i>pact reservati dominii</i>).....	329
8. Vânzarea bunului altuia	330
9. Vânzarea cu arvună.....	331
10. Vânzarea moștenirii	332
11. Vânzarea de drepturi litigioase	333
CAPITOLUL II. CONTRACTUL DE DONAȚIE	335
<i>Secțiunea I. Reglementarea legală, noțiunea și caracterele juridice</i>	335
1. Reglementarea legală.....	335

2. Noțiune	335
3. Caractere juridice.....	336
3.1. Donația este un contract unilateral.....	336
3.2. Donația este un contract solemn	336
3.3. Donația este un contract cu titlu gratuit.....	336
3.4. Donația este un contract irevocabil.....	337
3.5. Donația este un contract translativ de proprietate.....	337
4. Condițiile de validitate a contractului de donație.	337
4.1. Obiectul.....	337
4.2. Capacitatea.....	338
4.3. Consimțământul.....	343
4.4. Cauza	343
4.5. Forma contractului.....	343
4.5.1. Promisiunea de donație.....	343
4.5.2. Încheierea contractului de donație între prezenți.....	344
4.5.3. Încheierea contractului de donație între absenți.....	345
4.5.4. Actul estimativ	346
<i>Secțiunea a II-a. Irevocabilitatea donațiilor.....</i>	<i>346</i>
1. Principiul irevocabilității. Reglementare	346
2. Clauze incompatibile cu principiul irevocabilității.....	346
3. Clauze permise.....	348
4. Revocarea donațiilor. Cauze legale.....	349
4.1. Revocarea pentru ingraturdine.....	349
4.2. Revocarea pentru neexecutarea sarcinii.....	351
<i>Secțiunea a III-a. Tipuri de donații.....</i>	<i>352</i>
1. Donațiile simulate	352
2. Donațiile indirecte	353
3. Darul manual	354
4. Donațiile făcute viitorilor soți în vederea căsătoriei și donațiile între soți	356
<i>Secțiunea a IV-a. Efectele contractului de donație.....</i>	<i>357</i>
1. Efecte între părți	357
1.1. Reguli generale. Efectul translativ al contractului.....	357
1.2. Obligațiile donatorului.....	357
1.3. Obligațiile donatarului	358
2. Efecte față de terți.....	358
CAPITOLUL III. CONTRACTUL DE LOCAȚIUNE.....	360
<i>Secțiunea I. Noțiunea, caracterele juridice și condițiile de validitate ale contractului de locațiune .....</i>	<i>360</i>
1. Noțiunea contractului de locațiune	360
2. Varietățile contractului de locațiune.....	360
3. Caracterele juridice ale contractului de locațiune.....	361
4. Natura juridică a dreptului locatarului	362
5. Condițiile de validitate ale contractului de locațiune.....	363
5.1. Capacitatea părților	363
5.2. Consimțământul.....	364

5.3. Obiectul contractului de locațiune	364
5.4. Cauza	365
<i>Secțiunea a II-a. Efectele contractului de locațiune</i>	365
1. Obligațiile locatorului	365
1.1. Obligația de predare	365
1.2. Obligația de a menține bunul în stare corespunzătoare de folosință pe toată durata contractului	366
1.3. Obligația de garanție	366
2. Obligațiile locatarului	369
2.1. Obligația de a lua în primire bunul dat în locațiune	369
2.2. Obligația de plată a chiriei	369
2.3. Obligația de a folosi bunul cu prudență și diligență	370
2.4. Obligația de restituire a bunului în starea în care a fost predat	370
<i>Secțiunea a III-a. Sublocațiunea și cesiunea contractului de locațiune</i>	371
1. Sublocațiunea	371
2. Cesiunea contractului de locațiune	373
<i>Secțiunea a IV-a. Încetarea locațiunii</i>	373
1. Denunțarea unilaterală a contractului	374
2. Expirarea termenului locațiunii	374
3. Rezilierea pentru neexecutarea obligațiilor	375
4. Imposibilitatea folosirii bunului	376
5. Desființarea titlului locatorului	376
6. Înstrăinarea bunului dat în locațiune	377
7. Moartea locatarului	377
CAPITOLUL IV. CONTRACTUL DE MANDAT	378
<i>Secțiunea I. Noțiune și caractere juridice. Felurile mandatului</i>	378
1. Noțiune	378
2. Caractere juridice	378
3. Felurile mandatului	379
<i>Secțiunea a II-a. Mandatul cu reprezentare</i>	379
1. Noțiunea și condițiile de validitate	379
1.1. Noțiune	379
1.2. Delimitarea de alte contracte înrudite	380
1.3. Forma mandatului	380
1.4. Dovada mandatului	381
1.5. Capacitatea părților	382
1.6. Consimțământul	382
1.7. Obiectul și durata contractului de mandat	384
1.8. Întinderea mandatului	384
<i>Secțiunea a III-a. Efectele contractului de mandat</i>	385
1. Efectele contractului de mandat între părți	385
1.1. Obligațiile mandatarului	385
1.1.1. Obligația de a îndeplini mandatul	385
1.1.2. Obligația de a da socoteală despre îndeplinirea mandatului	386

1.1.3. Obligația de a răspunde pentru faptele persoanei substituite în executarea mandatului	387
1.1.4. Obligația de conservare a bunurilor mandatului	388
2. Obligațiile mandantului	388
2.1. Obligația de despăgubire a mandatarului pentru toate cheltuielile făcute în executarea contractului și pentru prejudiciile suferite	388
2.2. Obligația de a plăti remunerația stabilită mandatarului	389
3. Efecte față de terți	389
3.1. Raporturile dintre mandant și terți	389
3.2. Raporturile dintre mandatar și terți	390
<i>Secțiunea a IV-a. Încetarea contractului de mandat</i>	390
1. Revocarea mandatului	390
2. Renunțarea mandatarului	391
3. Moartea, incapacitatea sau falimentul mandatarului ori mandantului	392
4. Efectele încetării mandatului	392
<i>Secțiunea a V-a. Mandatul fără reprezentare</i>	393
Bibliografie	395
TITLUL V. SUCESIUNI	399
CAPITOLUL I. CONDIȚIILE GENERALE ALE DREPTULUI LA MOȘTENIRE	399
§1. Considerații introductive	399
§2. Capacitatea de a moșteni	399
2.1. Considerații generale	399
2.2. Persoanele care au capacitatea de a moșteni	401
2.3. Persoanele care nu au capacitatea de a moșteni	404
2.4. Tabel sintetic	405
§3. Nedemnitățile succesorală	405
3.1. Noțiune și reglementare legală	405
3.2. Natură juridică	406
3.3. Caractere juridice	407
3.4. Cazuri	408
3.5. Regimul juridic al nedemnității succesorală	412
3.5.1. Regimul juridic al nedemnității de drept	412
3.5.2. Regimul juridic al nedemnității judiciare	413
3.6. Efecte	414
3.6.1. Efectele nedemnității succesorală față de nedemn	414
3.6.2. Efectele nedemnității succesorală față de terți	415
3.6.3. Înlăturarea nedemnității succesorală (iertarea nedemnului)	416
3.7. Tabel sintetic	418
§4. Vocația la moștenire	419
4.1. Considerații generale	419
4.2. Vocația succesorală legală	419
4.3. Vocația succesorală conferită prin testament	421
4.4. Vocația la moștenire și capacitatea de folosință	422

CAPITOLUL II. PRINCIPIILE GENERALE ALE DEVOLUȚIUNII LEGALE A

MOȘTENIRII	424
§1. Considerații generale privind devoluțiunea legală a moștenirii.....	424
§2. Principiul chemării rudelor la moștenire în ordinea claselor de moștenitori	424
§3. Principiul proximității gradului de rudenie în cadrul aceleiași clase de moștenitori	427
§4. Principiul egalității părților succesoriale ale rudelor din aceeași clasă și de același grad	428
§5. Reprezentarea succesorală	428
5.1. Noțiune și reglementare legală	428
5.2. Utilitate	429
5.3. Domeniu de aplicare	430
5.4. Condiții	431
5.5. Mod de operare	434
5.6. Efecte juridice.....	436
5.7. Reprezentarea succesorală și retransmiterea dreptului de opțiune succesorală.....	437

CAPITOLUL III. DREPTURILE SUCCESORALE ALE SOȚULUI

SUPRAVIEȚUITOR AL DEFUNCTULUI	440
§1. Reglementarea legală.....	440
§2. Condițiile cerute de lege soțului supraviețuitor pentru a putea moșteni.....	441
§3. Relația dintre dreptul la moștenire al soțului supraviețuitor și regimul matrimonial ales	444
§4. Drepturile succesoriale ale soțului supraviețuitor.....	445
4.1. Enumerare.....	445
4.2. Dreptul la moștenire al soțului supraviețuitor în concurs cu oricare dintre clasele de moștenitori sau, în lipsa acestora, dreptul de moștenire exclusiv.....	445
4.3. Dreptul de abitație al soțului supraviețuitor.....	448
4.4. Dreptul special de moștenire al soțului supraviețuitor.....	450
§5. Procedura de calcul al drepturilor succesoriale ale soțului supraviețuitor	453

CAPITOLUL IV. DREPTURILE SUCCESORALE ALE RUDELOR

DEFUNCTULUI	455
§1. Clasa I de moștenitori legali	455
1.1. Noțiune	455
1.2. Împărțirea moștenirii	458
1.3. Caracterele juridice ale dreptului la moștenire al descendenților	459
§2. Clasa a II-a de moștenitori legali	460
2.1. Considerații generale	460
2.2. Ascendenții privilegiați.....	461
2.2.1. Noțiune	461
2.2.2. Împărțirea moștenirii	462
2.2.3. Caracterele juridice ale dreptului la moștenire al ascendenților privilegiați.....	464

2.3. Colateralii privilegiați	464
2.3.1. Noțiuni	464
2.3.2. Împărțirea moștenirii între colateralii privilegiați și între aceștia și ascendenții privilegiați	466
2.3.3. Caracterele juridice ale dreptului la moștenire al colateralilor privilegiați	469
§3. Clasa a III-a de moștenitori legali	470
3.1. Noțiuni	470
3.2. Împărțirea moștenirii	471
3.3. Caracterele juridice ale dreptului la moștenire al ascendenților ordinari	471
§4. Clasa a IV-a de moștenitori legali	472
4.1. Noțiuni	472
4.2. Împărțirea moștenirii	473
4.3. Caracterele juridice ale dreptului la moștenire al colateralilor ordinari	473
§5. Tabel recapitulativ	473
CAPITOLUL V. FORMELE TESTAMENTULUI	475
§1. Considerații generale	475
§2. Testamentele ordinare	475
2.1. Testamentul olograf	475
2.1.1. Noțiune și reglementare legală	475
2.1.2. Avantaje și inconveniente	477
2.1.3. Condiții speciale de formă	477
2.1.4. Deschiderea testamentului olograf	480
2.1.5. Forța probantă	481
2.2. Testamentul autentic	481
2.2.1. Noțiune și reglementare legală	481
2.2.2. Avantaje și inconveniente	483
2.2.3. Autentificarea testamentului	484
2.2.4. Înregistrarea testamentului autentic	485
2.2.5. Forța probantă	486
§3. Testamentele privilegiate	486
3.1. Noțiune și reglementare legală	486
3.2. Testamentul făcut în timp de epidemii, catastrofe, războaie sau alte asemenea împrejurări excepționale	487
3.3. Testamentul făcut la bordul unei nave sau aeronave	487
3.4. Testamentul militarilor	487
3.5. Testamentul făcut de o persoană internată într-o instituție sanitară	488
3.6. Reguli comune	488
§4. Testamentul sumelor și valorilor depozitate	489
§5. Conversiunea formei testamentare	490
§6. Tabel sintetic	491
CAPITOLUL VI. DREPTUL DE OPȚIUNE SUCCESORALĂ	492
<i>Secțiunea I. Considerații generale privind dreptul de opțiune succesorală .....</i>	<i>492</i>

§1. Noțiunea, reglementarea legală, accepțiunile și laturile (variantele) opțiunii succesorale.....	492
§2. Subiectele dreptului de opțiune succesorală.....	494
§3. Noțiunea de succesibil și relația opțiunii succesorale cu transmisiunea succesorale.....	495
§4. Vocația multiplă la moștenire și dreptul de opțiune succesorală.....	496
§5. Retransmiterea dreptului de opțiune succesorală.....	498
5.1. Noțiune.....	498
5.2. Retransmiterea dreptului de opțiune succesorală în reglementarea Codului civil de la 1864.....	500
5.3. Retransmiterea dreptului de opțiune succesorală în reglementarea actualului Cod civil.....	502
5.4. Delimitarea retransmiterii dreptului de opțiune succesorală de instituții juridice cu fizionomii apropiate.....	504
§6. Caracterile juridice ale actului de opțiune succesorală.....	505
§7. Condițiile de validitate ale actului de opțiune succesorală.....	509
7.1. Capacitatea cerută pentru exercitarea dreptului de opțiune succesorală.....	509
7.2. Consimțământul neviciat.....	510
7.3. Obiectul actului de opțiune succesorală.....	511
7.4. Cauza actului de opțiune succesorală.....	511
7.5. Forma actului de opțiune succesorală.....	511
7.6. Sancțiunea nerespectării condițiilor de validitate ale actului de opțiune succesorale.....	512
§8. Exercițarea dreptului de opțiune succesorală.....	512
8.1. Termenul de opțiune succesorală.....	512
8.2. Natura juridică a termenului de opțiune succesorală.....	513
8.3. Domeniul de aplicare a termenului de opțiune succesorală.....	515
8.4. Începutul termenului de opțiune succesorală.....	515
8.5. Suspendarea și repunerea în termenul de opțiune succesorală.....	516
8.6. Prorogarea termenului de opțiune succesorală.....	518
8.7. Reducerea termenului de opțiune succesorală.....	519
8.8. Efectele împlinirii termenului de opțiune succesorală.....	519
<i>Secțiunea a 2-a. Acceptarea moștenirii.....</i>	<i>520</i>
§1. Noțiunea și reglementarea legală a acceptării moștenirii.....	520
§2. Felurile acceptării moștenirii.....	520
2.1. Aspecte particulare ale acceptării voluntare a moștenirii.....	521
2.1.1. Acceptarea voluntară expresă a moștenirii.....	521
2.1.2. Acceptarea voluntară tacită a moștenirii.....	521
2.2. Particularități ale acceptării forțate a moștenirii.....	524
2.2.1. Noțiunea acceptării forțate a moștenirii, reglementarea legală și natura ei juridică.....	524
2.2.2. Condițiile acceptării forțate a moștenirii.....	525
2.3. Efectele acceptării moștenirii.....	528
2.3.1. Efectele generale ale acceptării moștenirii.....	528
2.3.2. Efectele speciale ale acceptării moștenirii.....	529

2.4. Întocmirea inventarului și luarea măsurilor speciale de conservare a bunurilor succesoriale	530
2.4.1. Întocmirea inventarului bunurilor succesoriale.....	530
2.4.2. Măsurile speciale de conservare a bunurilor succesoriale	532
<i>Secțiunea a 3-a. Renunțarea la moștenire .....</i>	<i>533</i>
§1. Noțiunea renunțării la moștenire și reglementarea legală a acesteia	533
§2. Condițiile de validitate ale renunțării la moștenire	533
2.1. Condiții speciale de fond	533
2.2. Condiții de formă.....	535
2.3. Nulitatea declarației de renunțare la moștenire.....	536
§3. Efectele renunțării la moștenire	536
§4. Revocarea renunțării la moștenire	537
4.1. Noțiunea, reglementarea legală și condițiile revocării renunțării la moștenire.....	537
4.2. Efectele revocării renunțării la moștenire	538
Bibliografie	540